

บทคัดย่อ

เรื่อง : มุ่งสู่การเป็นสังคมขยะเหลือศูนย์ที่ยั่งยืนของ กองบิน 21 จังหวัดอุบลราชธานี: การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ

ผู้วิจัย : นาวาอากาศโทหญิง รัชรินทร์ บุรณ์เจริญ

ชื่อปริญญา : บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรา หัตถสิน

คำสำคัญ : สังคมขยะเหลือศูนย์ของ กองบิน 21 จังหวัดอุบลราชธานี การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการขยะของ กองบิน 21 จังหวัดอุบลราชธานี และ (2) พัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะตามแนวคิดสังคมขยะเหลือศูนย์ที่ยั่งยืนของ กองบิน 21 จังหวัดอุบลราชธานี การศึกษาในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน ร่วมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) ผู้กำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการขยะ จำนวน 17 คน (2) เจ้าหน้าที่เก็บขยะ จำนวน 2 คน และ (3) กำลังพลและครอบครัวในเขตบ้านพักอาศัย กองบิน 21 จำนวน 20 ครัวเรือน รวมทั้งสิ้น 43 คน โดย 2 กลุ่มแรกใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และกลุ่มที่ 3 ใช้วิธีการเลือกโดยสมัครใจเข้าร่วมโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม แล้วนำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระบบบริหารจัดการขยะของ กองบิน 21 จังหวัดอุบลราชธานี ยังไม่มีการป้องกันการสร้างขยะที่มีความชัดเจน โดยเฉพาะในเขตบ้านพักอาศัย กองบิน 21 จึงส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารจัดการขยะอันเป็นสาเหตุของปัญหาขยะล้นในพื้นที่ตามมา (2) การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะนั้นควรนำเอาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นโยบายของผู้บังคับบัญชาและระบบสั่งการ และการบริหารจัดการขยะตามหลักการ 3Rs (Reduce-Reuse-Recycle) มาใช้ในการพิจารณาด้วย ขยะ 4 ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไปนั้น ต้องมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน โดยขยะอินทรีย์จะถูกคัดแยกที่ต้นทางก่อนใส่ลงในถังหมักก๊าซโลก (Green Cone) ซึ่งเป็นตัวช่วยย่อยเศษอาหาร ขยะรีไซเคิล ให้นำไปขายที่ร้านรับซื้อขยะรีไซเคิลในชุมชน ชื่อว่า “ร้าน Green Eagle (Recycle)” ขยะอันตรายและขยะทั่วไปให้คัดแยกใส่ถุงวางไว้หน้าบ้านของแต่ละครัวเรือน เพื่อให้เจ้าหน้าที่เก็บขยะนำไปทิ้งด้วยแนวทางการบริหารจัดการขยะนี้จะสามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในระดับหนึ่ง กล่าวคือในมิติเศรษฐกิจพบว่า รายได้ของ กองบิน 21 และครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากการคัดแยกขยะรีไซเคิลไปขายที่ร้าน Green Eagle (Recycle) ในมิติสังคมพบว่า ครัวเรือนได้รับความรู้และทักษะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ และเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคัดแยกขยะตามหลักการ 3Rs อีกทั้งในระดับนโยบายพบว่า ผู้บังคับการกองบิน 21 สนับสนุนการดำเนินโครงการด้านสิ่งแวดล้อมจึงส่งผลให้ปริมาณขยะลดลง 1,155 กิโลกรัมต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของปริมาณขยะทั้งหมดในพื้นที่ กองบิน 21 สิ่งเหล่านี้นำไปสู่ความพึงพอใจในด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการที่

เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ เจ้าหน้าที่เก็บขยะ และกำลังพลและครอบครัวสมาชิก จำนวน 20 ครอบครัว

คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ABSTRACT

TITLE : TOWARDS A SUSTAINABLE ZERO WASTE SOCIETY OF WING 21,
UBON RATCHATHANI PROVINCE: DEVELOPMENT OF WASTE
MANAGEMENT SYSTEM

AUTHER : WING COMMANDER RATCHARIN BOONCHAREON

DEGREE : MASTER OF BUSIINESS ADMINISTRATION

ADVISOR : ASST. PROF. NARA HUTTASIN, Ph.D.

KEYWORDS : ZERO WASTE SOCIETY OF WING 21, UBON RATCHATHANI PROVINCE/
DEVELOPMENT OF WASTE MANAGEMENT SYSTEM

The purposes of this research were (1) to study the current state of waste management at the 21st Airborne Division (“Wing 21”) in Ubon Ratchathani Province and (2) to develop a waste management system based on the concept of a sustainable zero-waste society for the Wing 21 Division in Ubon Ratchathani Province. The study applied mixed methods together with Participatory Action Research (PAR). Key informants were divided into 3 groups: (1) 17 waste management policy makers, (2) 2 garbage collectors, and (3) 20 households including personnel and their families in the residential area,

totaling 43 people from the Wing 21 residential area. The first two groups were selected by purposive sampling and the third group voluntarily participated in the project. Data was collected in terms of documentary research, in-depth interviews, and non-participatory observations. Subsequently, content analysis was conducted. The research results showed that (1) the waste management system of the Wing 21 in Ubon Ratchathani has no clear prevention of waste generation, especially in residential areas of Wing 21 which has affected the waste management process, which is the cause of the problem of overflowing waste in the area. (2) The development of the waste management system should involve stakeholder participation, the commander's policy and command system, and waste management according to the 3Rs principle (Reduce-Reuse-Recycle). Four categories of waste including organic waste, recyclable solid waste, hazardous waste, and general waste must be managed differently. The organic waste will be sorted at the source before being put into the “Green Cone”, which helps digest food waste. Recyclable waste is sold at a community waste recycling shop called “Green Eagle (Recycle)”. The hazardous waste and the general waste must be sorted and kept in bags before being placed in front of each household to be removed by

garbage collectors. This waste management approach can lead to the goal of sustainable development to a certain extent. That is to say, in the economic dimension,

it was found that the income of Wing 21 and households increased from sorting recycled waste to sell at the Green Eagle (Recycle) shop. In the social dimension, it was found that households gain knowledge and skills concerning waste management and change their waste sorting behavior according to the 3Rs principle. Moreover, at the policy level, it was found that the commander supports the implementation of environmental projects, resulting in a reduction of 1,155 kilograms of waste per month, representing 5.6% of all waste in the area of Wing 21. This led to the environmental preferences of key informants, including supervisors, the waste management committee, garbage collectors, and 20 households.

คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี